یادداشت

جنگ می‌شود یا نمی‌شود

ادامه از صفحه اول

البته اینکه هر امتیازی در ازای چه امتیازی داده شود مهم است، اما وقتی پای جنگی فراگیر، تمام‌عیار و بسیار خسارت‌بار در میان است، وقتی پای جان ارزشمند هزاران نظامی و غیرنظامی در میان است، وقتی در نتیجه چنین جنگی احتمال خساراتی می‌رود که ممکن است حتی طی سال‌ها و در شرایط تحریم نیز بازسازی آنها آسان نباشد، آیا نباید اختلافات موجود قاعدتا، منطقا و عقلا آن‌قدر بزرگ و حیثیتی به نظر نیاید که اجتناب از جنگ را ناممکن کند؟

فراتر از درمان زیستی

ادامه از صفحه اول

علاوه بر آن در نهادهای اجتماعی نیز یکی از بحرانی‌ترین حلقه‌های مفقوده، کاهش قدرت نهادهای مدنی و افول شبکه‌های حمایتی قابل اتکا در جامعه ایران است. هنگامی که سرمایه اجتماعی و اعتماد عمومی تحلیل می‌رود و نهادهای مدنی واسط میان فرد و دولت تضعیف می‌شوند، افراد در مواجهه با فشارهای زندگی دچار بی‌پناهی ساختاری می‌شوند. پیشگیری پایدار از اعتیاد بدون احیا و تقویت نهادهای مدنی، گسترش شبکه‌های حمایتی محلی و بازآفرینی فضایی برای پیوند اجتماعی ناممکن است.

نسل زد و گذار ارزشی؛ از «بقا» تا «خودبیانگری و ابراز وجود»

برای تدوین سیاست‌های مؤثر، نیازمند تغییر پارادایم در شناخت نسل جوان هستیم. تقلیل‌دادن نسل‌های جدید به برچسب‌های کلیشه‌ای و ساده‌انگارانه، راه به جایی نمی‌برد. مطالعات تطبیقی بین‌المللی و جامعه‌شناختی (مانند نظریه‌های تحول ارزشی) نشان می‌دهند ارزش‌های اجتماعی در جوامع مدرن‌شونده و در حال گذار، از اولویت‌های معطوف به «بقا» (تأمین نیازهای اولیه و امنیت مادی) به سمت ارزش‌های «خودبیانگری و ابراز وجود، استقلال فردی و تحقق خود» تغییر جهت داده‌اند. نسل‌های جدید از آگاهی بیشتری درباره سلامت برخوردارند و توجه زیادی به سبک زندگی، بدن، تغذیه و سلامت خود نشان می‌دهند؛ امری که خود ظرفیتی امیدوارکننده برای برنامه‌ریزی‌های نوین سلامت است. با این حال، اگر ساختار اجتماعی و نهادهای رسمی نتوانند کانال‌های مشروع، امن و پایداری برای ابراز وجود، مشارکت اجتماعی، نشاط و امید به آینده این نسل‌ها (به‌ویژه افراد زیر ۳۰ سال) فراهم کنند، شکاف میان انتظارات فردی و واقعیت‌های ساختاری عمیق‌تر خواهد شد و زمینه برای بروز انحرافات یا پناه‌بردن به پناهگاه‌های کاذب فراهم می‌شود.

ظهور شکل‌های نوین وابستگی در عصر دیجیتال

تحولات نسلی و نفوذ فناوری‌های نوین، سنجه‌های وابستگی را نیز دگرگون کرده است. در کنار شکل‌های سنتی اعتیاد، با پدیده‌های نوظهوری روبه‌رو هستیم که نیازمند بازتعریف مفهوم «اعتیاد» در علوم اجتماعی‌اند: اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی، وابستگی افراطی به بازی‌های رایانه‌ای و صرف ساعت‌های طولانی در زیست‌جهان مجازی، سایبرسکس و عشق سیال. این الگوهای رفتاری نوین، ریشه در نیاز به تعلق، فرار از ملال ساختاری و تلاش برای جبران ناکامی‌های دنیای واقعی در بستر فضای مجازی دارند. بررسی دقیق ابعاد، پیامدها و کارکردهای پنهان این وابستگی‌های دیجیتال در گروه‌های سنی گوناگون، یک ضرورت انکارناپذیر در مطالعات اعتیاد به شمار می‌رود. در نهایت، مواجهه مؤثر با پدیده اعتیاد مستلزم یک تغییر نگاه بنیادین است: باید تغییرات فرهنگی، ساختارهای اجتماعی و تحولات نسلی را جدی بگیریم و در کنار رویکردهای زیستی و بالینی، از ظرفیت بی‌بدیل «علوم اجتماعی» برای بازسازی سیاست‌های پیشگیرانه نهایت بهره را ببریم.

قطار توسعه، ریل جامعه مدنی و بار سیاست

ادامه از صفحه اول

چنان‌که فون هایک در کتاب «راه بردگی» نشان می‌دهد «توازن میان حکومت و بازار فقط درمورد اقتصاد نیست، بلکه توازنی در زمینه سیاست» نیز هست و کارل پوپر از ناخوشی بدتر از تضاد میان فقر و ثروت یعنی تضاد میان ناآزادی و آزادی سخن می‌گوید و اینکه بزرگ‌ترین ارزش، دموکراسی است، چراکه امکان بحث آزاد و عقلانی را فراهم می‌آورد (کتاب «انقلاب یا اصلاح»). قطار پیشرفت و توسعه زمانی می‌تواند بار سنگین سیاست را حمل کند که روی ریل جامعه مدنی قرار گیرد، وگرنه خالی خواهد رفت. باور به اینکه آزادی انسان و رشد و توسعه جوامع بشری، حقی است که با تلاش آدمی و سازمان‌های مدنی در محدود ساختن اختیارات بی‌حدومرز دولت (به تعبیر هابز لویاتان) حاصل می‌شود، اساسی‌ترین گام برای گذر از بحران‌ها و تحقق هر توسعه‌ای است. دالانی باریک که حکومت و جامعه یکدیگر را متوازن می‌سازند؛ دالان باریک آزادی.

آخرین پیروزی سیاست‌مدار ۸۰ساله برزیلی

لولا؛ سیاست‌مداری که ورق را برگرداند

مهسا مژدهی: مرد ۸۰ساله برزیلی که رقیبش او را به تحقیر، ۹انگشتی خوانده بود، پیروز انتخابات در این کشور شد. این پیروزی در شرایطی به دست آمد که کمتر کسی تصور آن را داشت بار دیگر بتواند لوئیز ایناسیو لولا دا سیلوا را سرخوش، خندان و سرمست از پیروزی ببیند.

دور اول انتخابات، لولا دو میلیون رأی از رقیب راست‌گرای ترامپیست خود که ازقضا پسر رئیس‌جمهور پیشین برزیل بود، عقب ماند. با این حال، وقتی گروه بزرگی از دل‌زدگان از صندوق‌های رأی به میدان برگشتند، لولا بار دیگر یک برد تاریخی را رقم زد؛ بردی که از نگاه بسیاری به معنای نه به افراطی‌گری و بی‌قانونی و آری به دموکراسی، قانون و امکان ساخت جهانی بهتر است.

وقتی شانس در خانه لولا را زد

این چهارمین بار است که برزیلی‌ها با رأی خود مانع از حضور راست‌گرایان در قدرت شدند. ژائیر بولسونارو، پدر کاندیدای اخیر و از سیاست‌مداران راست برزیل، به دلیل حمایت از حمله به ساختمان‌های دولتی فدرال و تشویق به کودتا در سال ۲۰۲۳ زندانی است. او آخرین تجربه برزیلی‌ها از سیاست‌مداران راست‌گرا و نزدیک به ایالات متحده به حساب می‌آمد. با وجود این پرونده قضائی علیه ژائیر، پسر او توانست گروه بزرگی از برزیلی‌ها را مجذوب خود کند. او دست به ساخت تشکیلات حمایتی‌ای زد که امروز و حتی با برد لولا هم از تلاش دست برنخواهد داشت.

سه عامل به پیروزی لولا کمک کرد؛ کارزار انتخاباتی مبتنی بر واتس‌اپ، پرداخت کمک‌های مالی سخاوتمندانه پیش از انتخابات و افزایش تردیدها درباره ارتباطات ادعایی بولسونارو با گروه‌های شبه‌نظامی. با همه اینها، لولا در شرایطی قدرت را در دست می‌گیرد که اقتصاد کشور تحت فشار است و کنگره در اختیار راست‌گرایان قرار دارد. از سوی دیگر، بولسونارو می‌کوشد با حمایت احتمالی دونالد ترامپ، نتیجه انتخابات را باطل کند.

لولا اکنون به جمع محدود رهبرانی پیوسته است که توانسته‌اند در چارچوب دموکراتیک چهار دوره ریاست‌جمهوری را به دست آورند؛ جمعی که فرانکلین روزولت، رئیس‌جمهور پیشین ایالات متحده نیز در آن قرار دارد.

عواملی که به داد لولا دا سیلوا رسید

با وجود محبوبیت لولا در برزیل، او در تأمین امنیت این کشور با مشکلاتی روبه‌رو بود. یکی از دلایلی که بولسونارو در ابتدا توانست در مقایسه با رقیب خود بدرخشد، پیشنهاد او برای تأمین امنیت حتی با توسل بر زور بود.

اکونومیست در گزارشی که به دقت به بررسی علل پیروزی لولا دا سیلوا پرداخته، نوشته است: سه عامل، چرخش چشمگیر نتیجه انتخابات به سود لولا را توضیح می‌دهند. نخستین عامل، بازنگری راهبردی در کارزار انتخاباتی او بود. لولا پیش از دور نخست، کارزاری آشفته و متکی بر روش‌های سنتی به راه انداخته بود که بر موضوعاتی تمرکز داشتند که برای بسیاری از رأی‌دهندگان دور از ذهن به نظر می‌رسیدند. او برای پنهان‌کردن جای زخم‌های ناشی از عمل جراحی اخیرش برای برداشتن سلول‌های سرطانی از سر، کلاه پانامایی به سر می‌گذاشت. این کلاه ناخواسته سن بالای او را به رأی‌دهندگان یادآوری می‌کرد. در همین حال، کارزار انتخاباتی بولسونارو پیش از دور نخست دست‌کم دو میلیون دلار برای تقویت محتوای خود در فضای مجازی هزینه کرده بود، اما هزینه کارزار لولا به‌سختی به ۵۰۰ هزار دلار می‌رسید. اما در فاصله میان دو دور انتخابات، لولا دوباره شور و توان سیاسی خود را بازیافت و اهمیت اینترنت را جدی گرفت. او کلاهش را کنار گذاشت و شروع به انتشار ویدئوهای سلفی در اینستاگرام کرد. عامل دوم، گشاده‌دستی دولت در پرداخت کمک‌های مالی بود. لولا میزان پرداختی‌ها در مهم‌ترین برنامه رفاهی برزیل را ۱۵ درصد افزایش داد. او همچنین کنگره را وادار کرد قانونی تصویب کند که بر اساس آن، هفته کاری یک روز کوتاه‌تر شود بدون آنکه دستمزدها کاهش یابد. لولا وعده داد استفاده از حمل‌ونقل عمومی در روزهای آخر هفته رایگان و بدهی‌های فدرال صاحبان کسب‌وکارهای انفرادی بخشوده شود. او همچنین متعهد شد به یک میلیون نفر از این افراد، هرکدام هزار دلار پرداخت کند.

سومین عامل این بود که بیشتر برزیلی‌ها به این نتیجه رسیدند رفتار و سوابق بولسونارو از حد قابل قبول فراتر رفته است. دو مناظره تلویزیونی به بازگشایی پرونده گذشته بحث‌برانگیز او کمک کرد؛ به‌ویژه ارتباطات ادعایی‌اش با گروه‌های شبه‌نظامی در ریودوژانیرو. این گروه‌ها متشکل از پلیس‌های فاسدی هستند که به عنوان آدمکش اجیرشده فعالیت کرده و از مردم اخاذی می‌کنند.

بولسونارو زمانی که نماینده مجلس ایالتی بود، مدال افتخاری به آدریانو دا نوبریگا، رهبر یک جوخه مرگ بدنام، اعطا کرد؛ فردی که به اتهام قتل زندانی شده بود. بعدها مشخص شد همسر و مادر دا نوبریگا در فهرست حقوق‌بگیران بولسونارو قرار داشته‌اند. بولسونارو می‌گوید از این موضوع اطلاعی نداشته است. شاید آخرین ضربه به کارزار بولسونارو، رسوایی‌ای بود که در آستانه روز انتخابات فاش شد. تحقیقی که روزنامه‌نگاران برزیلی انجام دادند، نشان داد در اوج همه‌گیری کرونا، گروهی از لابی‌گران که قصد داشتند واکسن به ژائیر بولسونارو، رئیس‌جمهور وقت، بفروشند، میهمانی‌ای روی یک قایق تفریحی برای فلاویو ترتیب داده بودند که سه نفر از زنان حاضر در آن روسپی بودند.

چالش‌های پیش‌رو و بحران اقتصادی

آنچه شخص لولا و چپ‌گرایان برزیلی نباید فراموش کنند، این است که فلاویو بولسونارو ۴۸ درصد از آرا را به دست آورده و از این پس آرام نخواهد نشست. در حقیقت حدود نیمی از جامعه برزیل حاضر هستند تمام گناهان خانواده بولسونارو را برای ایجاد نوعی تغییر ببخشند و تن به انتخاب متحد دونالد ترامپ دهند.

راست‌گرایان، ازجمله همسر ژائیر بولسونارو، برادر او و دو پسر دیگرش که به مجلس راه یافته‌اند، بزرگ‌ترین فراکسیون را در هر دو مجلس تشکیل می‌دهند. این وضعیت کار لولا را برای اداره کشور دشوار خواهد کرد؛ به‌ویژه آنکه محدودیت‌های قانون اساسی و سن بالای او اجازه نمی‌دهند بار دیگر نامزد ریاست‌جمهوری شود. در چنین شرایطی، این احتمال وجود دارد لولا از همان روز نخست دوره جدید ریاست‌جمهوری، به رهبری تبدیل شود که قدرت و نفوذ سیاسی‌اش رو به کاهش است.

اولویت اصلی لولا باید ترمیم اقتصاد فرسوده برزیل باشد. سیاست‌های پرهزینه خود او باعث شده بانک مرکزی نرخ بهره واقعی را به سطوحی بسیار بالا افزایش دهد؛ سطوحی که می‌توانند فشار سنگینی بر فعالیت اقتصادی وارد کنند.

درس‌های دشوار برای جنبش‌های چپ

بسیاری از دنبال‌کنندگان سیاست در آمریکای جنوبی، برد لولا دا سیلوا را به معنای توقف راست‌گرایان دانستند. این توقف وقتی اهمیت پیدا می‌کند که بدانیم سال گذشته شیلیایی‌ها در یک چرخش غیرمنتظره تاریخی، یک راست‌گرا با پیشینه نه‌چندان روشن را برگزیدند تا مسیر کشورشان را به‌کل عوض کنند.

با همه اینها، پیروزی لولا نمی‌تواند به معنای پیروزی قاطع چپ زیر گوش ترامپ باشد. در سال ۲۰۱۸، لوئیز ایناسیو لولا دا سیلوا در آستانه تسلیم‌شدن به زندان بود؛ محاکمه‌ای که هوادارانش آن را کارزاری سیاسی برای حذف او می‌دانستند؛ اقدامی که به باور آنها، محافظه‌کارانی به راه انداخته بودند که از قدرت رأی‌آوری او می‌ترسیدند. اما حالا او با وجود سن بالا و بیماری، بر روی ماشین‌ها می‌پرد و پیروزی خود را چنان جشن می‌گیرد که گویی بیش از ۴۰ سال ندارد.

حالا که لولا بار دیگر رئیس‌جمهور برزیل شده، خواه‌ناخواه وارد دوره‌ای می‌شود که در آن با کاهش تدریجی نفوذ سیاسی‌اش، جناح‌هایی که تاکنون در کنار یکدیگر آرام گرفته‌اند، برای جانشینی او با هم رقابت خواهند کرد. جهان طی دوره‌های قبل شاهد بود لولا چگونه با بحران مالی جهانی، همه‌گیری کرونا، ظهور چپ هویت‌محور و پسامادی‌گرا و رشد راست پوپولیست و ملی‌گرا مواجه شده و در نهایت توانست بر آنها غلبه کند.

امروز چالش‌های لولا دا سیلوا با گذشته متفاوت است. طبقه متوسط برزیل از هر زمان دیگری بزرگ‌تر شده است و شمار زیادی از مردم در اقتصاد پلتفرمی و مشاغل موقت فعالیت می‌کنند. این گروه‌ها به‌جای آنکه در ایده دولت رفاه لولا احساس حمایت و امنیت کنند، گمان می‌کنند این نظام دست و پای آنها را بسته است. در همین حال، رونق بخش کشاورزی و گردشگری روستایی و گسترش کلیساهای انجیلی، به تقویت هویتی محافظه‌کارانه کمک کرده است. این درست همان نقطه‌ای است که چپ‌گرایان آن را به دست فراموشی سپرده‌اند.

گزارش

شکست متحد پوتین در انتخابات صربستان

پایان سلطه ۱۴ ساله ووچیچ

شرق: الکساندر ووچیچ، چهره مسلط سیاست صربستان در ۱۴ سال گذشته، شکست حزب خود در انتخابات پارلمانی یکشنبه را پذیرفت. پیروزی فهرست مورد حمایت دانشجویان، پس از دو سال اعتراض به فساد و تمرکز قدرت، به سلطه سیاسی او ضربه‌ای تعیین‌کننده زده و مسیر تشکیل دولتی تازه را گشوده است. بر اساس تازه‌ترین داده‌های کمیسیون انتخابات صربستان، فهرست دانشجویان با کسب ۵۲.۶۵ درصد آرا، از ائتلاف حامی ووچیچ با ۳۹.۲۲ درصد پیش افتاد. مشارکت نزدیک به ۶۹درصدی رأی‌دهندگان و دستیابی جنبش دانشجویی به اکثریت پارلمان ۲۵۰نفره، این پیروزی را به یکی از مهم‌ترین تحولات سیاسی سال‌های اخیر بالکان تبدیل کرده است. ووچیچ شکست را پذیرفت، هرچند مدعی شد کشورهای اروپایی و بخشی از ساختار قدرت آمریکا در کنارزدن او نقش داشته‌اند؛ ادعایی که شواهد مستقلی برای اثبات آن ارائه نشده است. ریشه جنبش دانشجویی به نوامبر ۲۰۲۴ بازمی‌گردد؛ زمانی که فروریختن سایبان بازسازی‌شده ایستگاه راه‌آهن شهر نووی‌ساد، ۱۶ کشته برجای گذاشت. دانشجویان این حادثه را نمادی از فساد، روابط نزدیک صاحبان قدرت با پیمانکاران و ضعف نظارت بر پروژه‌های عمومی دانستند. اعتراض‌های طولانی آنان به‌تدریج حمایت اقشار مختلف جامعه را جلب کرد و از مطالبه پاسخ‌گویی درباره یک فاجعه به جنبشی گسترده‌تر برای اصلاح نهادهای حکومتی تبدیل شد.

ووچیچ که ابتدا نخست‌وزیر و سپس رئیس‌جمهور بود، در سپتامبر از ریاست‌جمهوری کناره گرفت تا برای تصدی دوباره نخست‌وزیری وارد رقابت پارلمانی شود. او در کارزار انتخاباتی وعده افزایش مستمری‌ها، ساخت جاده‌های تازه و ارزان‌شدن دارو را داد و از پوشش گسترده رسانه‌های نزدیک به دولت برخوردار بود. با این حال، انتقادها از نفوذ حزب حاکم بر رسانه‌ها، دستگاه قضایی و توزیع امکانات دولتی، بخش مهمی از پیام انتخاباتی مخالفان را شکل داد. ووچیچ و حزبش اتهام فساد و سرکوب مخالفان را رد کرده‌اند. کارنامه سیاسی ووچیچ نیز با تغییر مواضع متعدد همراه بوده است. او در دهه ۱۹۹۰ در صف ملی‌گرایان تندرو صرب قرار داشت و در دولت اسلوبودان میلوشویچ، وزیر اطلاع‌رسانی بود؛ دوره‌ای که رسانه‌های منتقد با محدودیت و جریمه‌های سنگین روبه‌رو شدند. او بعدها از نزدیکی به اتحادیه اروپا سخن گفت، اما هم‌زمان روابط خود با ولادیمیر پوتین، رییس‌جمهور روسیه را حفظ کرد و در واپسین روزهای رقابت انتخاباتی، بار دیگر به متحدان ملی‌گرای قدیمی نزدیک شد.

جدول ۵۴۴۳ طراح: بیژن گورانی

افقی:
۱- ثروتمند- ارابه- پهنه و گستره ۲- صرفه‌جویی در مصرف آن یک وظیفه ملی است- رمان مشهور اسکات فیتز جرالد، نویسنده آمریکایی- ویتامین انعقاد خون ۳- طول- برادر- چاق و فربه ۴- برتری- سرایت‌کردن- بی‌گناه ۵- روزگاران- پیشی‌گرفتن ۶- گوارش- پسر گودرز در شاهنامه- قهوه فوری ۷- وسط- ماده‌ای در ورزش دوومیدانی- باران اندک ۸- خباز- بی‌هوشی- طبیعی و معمولی ۹- حرف آزاردهنده- لقب تیم فوتبال انگلیس- دستبند زنانه ۱۰- والا و رفیع- پرچم- از ملزومات استحمام ۱۱- بداخلاق- بی‌مذهب ۱۲- گویشی در غرب ایران- افسار- مقدار ۱۳- واحد اندازه‌گیری ارتفاع ساختمان- کندزبان- پدرمردگان ۱۴- حرف همراهی عرب- از جذاب‌ترین گل‌های آپارتمانی- از سازهای آیینی ایران ۱۵- جانور خیالی ترسناک- پسر مازندرانی- خارج

عمودی:
۱- خدمتکار پیر- دارای اسم مشترک- صدمه ۲- شرف- مهمانی- قطعی برای کتاب ۳- برای پناهجویی و دادخواهی گفته می‌شود- کهن ۴- مجرای خروج دود اتومبیل- تغییر متناوب- شوخی ۵- زمان‌سنج- صاحب ذوق و عواطف- یک و یک ۶- مزه خرمالو- بی‌کس- شاعر و عارف نامی دوره سلجوقی و ملقب به ژنده‌پیل ۷- سرپیچی‌کردن- از نژادهای سگ- چراغ خوراک‌پزی قدیم ۸- شکل ظاهری- سرکش- کفایت‌کننده ۹- خشکی مزاج- پرجمعیت‌ترین شهر خاورمیانه- پسندیده ۱۰- مساحت فضای قابل استفاده هر واحد مسکونی- درختی با برگ‌های پنجه‌ای- نت ششم ۱۱- طلا- گلی زیبا- از آلات موسیقی هند ۱۲- حشره‌ای با چشم مرکب و بدون ریه- بالاترین درجه دانشگاهی- رادار ۱۳- پاک از تهمت- خراج ۱۴- فرشته شب اول قبر- از شرکت‌های خودروساز ایتالیایی- قسمتی از پا ۱۵- از یاران امام حسین(ع)- نامتناسب و بی‌نظم- اشاره به نزدیک

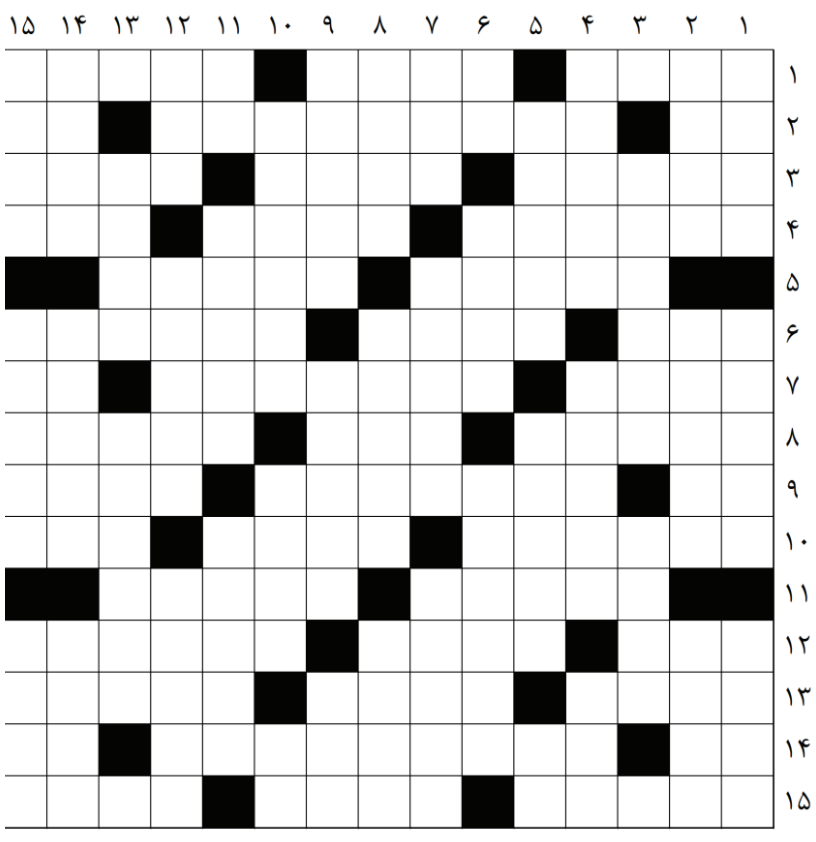

حل سودوکو ۴۴۳۸

۴	۷	۱	۶	۲	۸	۳	۹	۵
۹	۲	۵	۴	۳	۷	۸	۱	۶
۶	۳	۸	۱	۵	۹	۴	۷	۲
۷	۴	۳	۲	۹	۱	۵	۶	۸
۱	۶	۲	۳	۸	۵	۷	۴	۹
۸	۵	۹	۷	۴	۶	۱	۲	۳
۳	۱	۷	۵	۶	۲	۹	۸	۴
۲	۸	۴	۹	۷	۳	۶	۵	۱
۵	۹	۶	۸	۱	۴	۲	۳	۷

۷	۴	۳	۶	۲	۹	۵	۱	۸
۲	۱	۹	۵	۸	۴	۳	۶	۷
۵	۶	۸	۱	۳	۷	۴	۹	۲
۱	۳	۲	۴	۹	۶	۷	۸	۵
۴	۹	۵	۳	۷	۸	۶	۲	۱
۶	۸	۷	۲	۵	۱	۹	۳	۴
۳	۵	۴	۹	۱	۲	۸	۷	۶
۸	۲	۶	۷	۴	۳	۱	۵	۹
۹	۷	۱	۸	۶	۵	۲	۴	۳

حل جدول ۵۴۴۲

	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱	ب	و	■	ا	ر	ت	ک	ا	ب	■	ن	ج	ا	ب	ت
۲	ب	ن	ا	م	■	ه	ا	ک	ل	ب	ر	ی	ف	ی	ن
۳	ر	ک	و	ر	د	■	ر	و	ا	ل	■	ر	ق	ب	ا
۴	ب	■	م	ی	ر	ا	ب	■	ل	ب	ا	ف	■	ی	س
۵	ن	م	ا	■	م	و	ر	خ	■	ش	س	ت	ن	■	ا
۶	گ	ی	ج	ک	ا	ه	■	ب	ل	و	ا	■	ا	م	ن
۷	ا	ن	■	ف	ن	ا	و	ر	ی	■	س	س	ت	ی	■
۸	ل	ی	س	ت	■	م	و	ن	ی	خ	■	ت	و	ک	ا
۹	■	م	د	ن	ی	■	ش	ا	م	ا	خ	ر	■	ر	ن
۱۰	د	م	ی	■	س	د	و	م	■	ت	و	ک	ر	و	گ
۱۱	و	■	م	ا	ی	ل	■	ه	ا	م	ش	■	ی	ب	س
۱۲	ا	ج	■	ب	ر	ی	ا	■	ب	ه	ا	ی	م	■	ت
۱۳	ت	ز	ا	ر	■	ر	غ	ب	ت	■	ب	و	ی	ل	ر
۱۴	ش	ی	ر	ه	ا	ی	ل	ن	د	ن	■	گ	ا	ر	و
۱۵	ه	ی	ا	ه	و	■	ب	ه	ا	ن	م	ا	■	ی	م

سودوکو سخت ۴۴۳۹

زمان پیشنهادی: ۴۰ دقیقه

قانون‌های حل جدول سودوکو

۱- در هر سطر و ستون باید اعداد یک تا ۹ نوشته شود. بدیهی است که هیچ عددی نباید تکرار شود.

۲- در هر مربع ۳×۳ اعداد یک تا ۹ باید نوشته شود و در نتیجه هیچ عددی نباید تکرار شود.

		۵				۸		
۷			۸				۶	
۶	۴		۵			۳	۲	
				۴		۸		
		۴		۸		۲		
		۹		۲				
	۶	۷			۸		۱	۵
	۵				۱			۷
۴						۶		

سودوکو ساده ۴۴۳۹

زمان پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

سودوکو

سودوکو Sudoku یک واژه ترکیبی ژاپنی به معنای عددهای بی‌تکرار است و امروزه به جدولی از اعداد گفته می‌شود که به عنوان یک سرگرمی رایج در نشریات کشورهای مختلف به چاپ می‌رسد.

۹		۵	۸	۱			۷	۶
				۶			۸	
			۴		۷	۵		
			۹				۵	
۱		۲		۷		۸		۴
۷					۴			
		۶	۳		۸			
	۸			۴				
۴	۱			۹	۶	۳		۸